

محبوس در زندان اوین

به جرم دفاع از حقوق بشر

مقدمه

چهاردهه تبعیض قانونی و سیستماتیک علیه زنان در ایران، آنان را به یکی از مهم‌ترین نیروهای مقاومت و تغییر بدل کرده است و از همین رو همواره در عرصه‌های سیاسی و اجتماعی بیش از سایر گروه‌ها تحت سرکوب قرار گرفته‌اند. زنان مدافع حقوق بشر نیز در این میان در صف مقدم مبارزه با تبعیض و نابرابری در کشور بوده‌اند. تلاش‌های مستمر این زنان، تبعیض، ستم و بی‌عدالتی را علنی کرده و به ترویج و تقویت گفتمان فمینیستی و ارزش‌های حقوق بشری و عدالت‌محور در جامعه ایران یاری رسانده است. این مبارزه در عرصه‌های خصوصی و ساحت عمومی تداوم و استمرار پیدا کرده و مخاطرات و هزینه‌های متعددی اعم از بازداشت، حبس، خانه‌نشینی اجباری، تبعید، خشونت جنسی و جنسیتی حکومتی، فشارهای اجتماعی و ... برای این مبارزان به دنبال داشته است.

در گزارش پیش رو، فهرستی از زنان زندانی مدافع حقوق بشر در زندان اوین را تهیه کرده‌ایم. این فهرست براساس تعریف سازمان ملل متحد تهیه شده است و شامل زنان و دخترانی می‌شود که برای ارتقای حقوق زنان و عدالت جنسیتی، و همچنین در زمینه موضوعات و مسائل حقوق بشری (مندرج در اعلامیه جهانی حقوق بشر) فعالیت می‌کنند. این تعریف همچنین تمامی کنشگران جامعه مدنی را دربرمی‌گیرد که ممکن است خود را به عنوان مدافع حقوق بشر هویت‌یابی نکنند و همین‌طور افرادی که در حوزه‌های غیرسنتی حقوق بشر (از جمله روزنامه‌نگاران، فعالان حوزه بهداشت و درمان، مدافعان محیط‌زیست، فعالان صلح و ...) فعالیت می‌کنند.

این زنان در راه مقابله با ظلم و تبعیض، محکوم به تحمل زندان شده‌اند، در حالی که اعلامیه مدافعان حقوق بشر که در سال ۱۹۸۸، پس از ۱۴ سال مذاکره، با اجماع کشورهای عضو مجمع عمومی سازمان ملل در پانزدهمین سالگرد اعلامیه جهانی حقوق بشر به تصویب رسید، حقوق این فعالان و مسئولیت و وظایف دولت‌ها را قبال آن‌ها ذکر می‌کند. این اعلامیه اگرچه به لحاظ حقوقی، سند و ابزاری الزام‌آور نیست، اما تصویب آن توسط مجمع عمومی سازمان ملل به معنی صحنه‌گذاشتن بر نقش مهم مدافعان حقوق بشر و هشدار است نسبت به تهدیدها و مخاطرات موجود علیه آن‌ها.

این گزارش در ادامه مجموعه گزارش‌های فمنا برای معرفی زنان زندانی مدافع حقوق بشر در ایران است. در گزارش‌های پیشین، تمرکز ما بر کنشگران زن بازداشت‌شده در جریان خیزش زن، زندگی، آزادی بود. در این گزارش به معرفی زنانی می‌پردازیم که در زندان اوین در حال تحمل دوران محکومیت خود هستند، زنانی که در تلاش برای ساخت جامعه‌ای بهتر، انسانی‌تر و برابر راهی زندان شده‌اند.

آیسا اسداللهی

آیسا اسداللهی، معلم، فعال کارگری و مترجم رسمی سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه، از روز چهاردهم مرداد ۱۴۰۲، برای گذراندن حکم پنج‌سال و هشت ماه حبس، در بند زنان زندان اوین به سر می‌برد.

این حکم به بازداشت آیسا و همسرش کیوان مهتدی در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ برمی‌گردد. آن‌ها مترجم سسیل کولر، عضو فدراسیون آموزش و فرهنگ سندیکای «نیروی کار» فرانسه، و همسرش ژاک پاریس، در سفر تفریحی‌شان به ایران بودند. بعد از بازداشت این دو تبعه فرانسوی در مسیر فرودگاه برای بازگشت از ایران به اتهام سازماندهی اغتشاشات و برانگیختن بی‌ثباتی در ایران، بازداشت، آیسا و همسرش نیز به اتهام همکاری با آن‌ها بازداشت شدند. آیسا پس از سه ماه حبس به صورت موقت از زندان آزاد شد.

او در فروردین سال ۱۴۰۲ در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی افشاری به اتهام «تبلیغ علیه نظام» و «اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرم بر ضد امنیت ملی» محاکمه و به پنج سال و هشت ماه زندان محکوم شد. او بعد از صدور حکم دادگاه بدوی، در اینستاگرامش نوشت که قاضی مسئول رسیدگی به پرونده، استوری‌های او در اینستاگرامش درباره مخالفت با اعدام محسن شکاری و مجیدرضا رهنورد را مصداق اتهام «تبلیغ علیه نظام» دانسته است. در تیرماه سال ۱۴۰۲، حکم او عینا در دادگاه تجدیدنظر تایید شد.

او پس از مدت کوتاهی به قید وثیقه از زندان آزاد شد، اما در ۲۸ خرداد مجدداً دستگیر شد. او در دادگاه به یک سال حبس تعزیری و ۷۴ ضربه شلاق محکوم شد و در بهمن ماه همان سال با سپری کردن دوره محکومیتش از زندان آزاد شد.

فعالیت‌های مدنی آنیسا اسداللهی در قالب حمایت از حقوق کارگران بوده است، و آثار تالیفی و ترجمه‌های او در حوزه زنان، فمینیسم، نقد سرمایه‌داری و حقوق کارگران است. همسر او کیوان مهتدی مترجم، نویسنده، فعال کارگری و فعال حقوق کودکان کار، نیز در حال گذراندن حکم حبس شش‌ساله خود در زندان اوین است.

آنیسا بار دیگر در تاریخ هشتم اردیبهشت ۱۴۰۲، در آستانه روز جهانی کارگر، به همراه چند فعال صنفی و کارگری که برای بازدید به خانه محمد حبیبی، معلم زندانی و سخنگوی کانون صنفی فرهنگیان، رفته بودند، بازداشت و به زندان اوین منتقل شد. او یک هفته بعد با قرار وثیقه از زندان آزاد شد.

آنیسا در سال‌های اخیر چندین بار بازداشت شده و حبس انفرادی را تجربه کرده است. او اولین بار در جریان تجمع اعتراضی کارگران و فعالان کارگری در اردیبهشت سال ۱۳۹۸، به همراه ده‌ها معترض دیگر در مقابل مجلس شورای اسلامی دستگیر، و به زندان زنان قرچک منتقل شد.

آنیسا اسداللهی و همسرش کیوان مهتدی

الهه محمدی

الهه محمدی، فعال حقوق زنان و خبرنگار شناخته‌شده روزنامه هم‌میهن، در روز ششم مهرماه ۱۴۰۱ پس از انتشار گزارشی از مراسم خاک‌سپاری مهسا ژینا امینی بازداشت شد. الهه از سوی مسئولان روزنامه برای تهیه این گزارش به سقز اعزام شده بود. اما پس از انتشار گزارش، ماموران به خانه‌اش هجوم بردند و لوازم الکترونیکی‌اش را ضبط کردند. او سه روز بعد در مسیر رفتن به بازجویی، توسط نیروهای امنیتی بازداشت شد.

در تاریخ ششم آبان ۱۴۰۱، وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه ایران در بیانیه‌ای مشترک، خیرش ژینا را به «توطئه غرب» نسبت دادند و هم‌چنین حامدی و محمدی را آموزش‌دیده سرویس‌های اطلاعاتی دول خارجی خواند.

پس از چندین ماه بلا تکلیفی در بازداشت موقت غیرقانونی، اولین جلسه دادگاه الهه در روز نهم خرداد، و دومین جلسه در روز چهارم مردادماه به صورت غیرعلنی برگزار شد.

الهه در دفاع خود در دادگاه گفته بود: «در تمام طول زمان کار حرفه‌ای‌ام، غیر از این که حرف مردم را بزخم و قدمی در راه بهتر شدن زندگی‌شان بردارم، هیچ کار دیگری نکرده‌ام. من هیچ ارتباطی با هیچ دولت خارجی‌ای نداشتم و افتخار می‌کنم که در کنار مردم ماندم تا صدایشان باشم.»

“

در تمام طول زمان کار حرفه‌ای‌ام، غیر از این که حرف مردم را بزخم و قدمی در راه بهتر شدن زندگی‌شان بردارم، هیچ کار دیگری نکرده‌ام.

الهه محمدی، طبق رای دادگاه بدوی در روز سی‌ام مهر ۱۴۰۲، به اتهام «همکاری با دولت متخاصم آمریکا به تحمل ۶ سال حبس، اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرم بر ضد امنیت کشور ۵ سال حبس و به اتهام فعالیت تبلیغی علیه نظام جمهوری اسلامی ایران به تحمل یک سال حبس» محکوم شد. در صورت تایید این حکم، الهه باید شش سال از عمرش را در زندان اوین بگذراند. الهه همچنین به مدت دو سال «از عضویت در احزاب، گروه‌ها، دسته‌جات سیاسی و فعالیت در فضای مجازی، رسانه‌ها و مطبوعات» منع شده است.

بهاره هدایت

بهاره هدایت، فعال شناخته شده سیاسی و حقوق بشری است که در طی دوران فعالیتش بارها بازداشت و زندانی شده است. او در مهرماه ۱۴۰۱، پس از آغاز اعتراضات قیام ژینا، بار دیگر دستگیر و به بند امنیتی ۲۰۹ و سپس به بند زنان زنان اوین منتقل شد تا دوره چهارساله حبس خود را بگذراند.

بهاره در بهمن ماه ۱۳۹۸، به اتهام سازماندهی برای تجمع در اعتراض به شلیک سپاه به هواپیمای اوکراینی و کشته شدن ۱۷۶ مسافر آن، دستگیر شده بود. او توسط دادگاه انقلاب به چهار سال زندان محکوم شد که این حکم در دادگاه تجدیدنظر مورد تایید قرار گرفت.

بهاره هدایت که یکی از چهره های شناخته شده جنبش دانشجویی است، پیش از این در سال ۱۳۸۸ در جریان اعتراضات مردمی به نتایج انتخاب ریاست جمهوری که به جنبش سبز مشهور شد، توسط نیروهای امنیتی دستگیر و سپس در دادگاه به ۱۰ سال زندان محکوم شده بود. او در نهایت هفت سال و نیم زندانی بود، اما پس از آزادی از زندان نیز به فعالیت هایش در مخالفت با سیاست های جمهوری اسلامی ادامه داد.

او پیشتر در دوران دانشجویی در سال های ۱۳۸۵، ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ نیز چندین نوبت دستگیر و زندانی شده بود.

بهاره در مجموع هم اکنون نهمین سال زندانی بودنش را پشت سر می گذارد.

ریحانه انصاری نژاد

ریحانه انصاری نژاد، فعال کارگری بازنشسته، در روز پانزدهم آبان ۱۴۰۲، برای اجرای حکم چهار سال حبس تعزیری راهی زندان اوین شد. ریحانه در ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۱، به همراه جمعی دیگر از فعالان صنفی معلمان و کارگران از جمله آنیسا اسداللهی، کیوان مهتدی، رسول بدافی و رضا شهابی و ... به اتهام همکاری با دو تبعه فرانسوی عضو سندیکای کارگری این کشور بازداشت شد. انصاری نژاد سه ماه در سلول‌های انفرادی و جمعی بند ۲۰۹ اوین محبوس بود و در نیمه مرداد به صورت موقت از زندان آزاد شد.

او در تیرماه سال ۱۴۰۲، در دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی صلواتی بابت اتهام «اجتماع و تبانی به قصد اقدام علیه امنیت کشور» به چهار سال حبس تعزیری، منع عضویت در احزاب، گروه‌ها و دسته‌جات سیاسی و فعالیت در فضای مجازی، رسانه‌ها، مطبوعات و منع خروج از کشور به مدت دو سال محکوم شد. این حکم عینا در دادگاه تجدید نظر به تایید رسید.

انصاری نژاد، عضو کمیته هماهنگی برای کمک به ایجاد تشکل‌های کارگری است. او پس از بازنشستگی با عضویت در این کمیته، برای توانمندسازی کارگران و ایجاد تشکل‌های خودساخته توسط آن‌ها تلاش می‌کرد.

زهرا توحیدی

زهرا توحیدی، پژوهشگر اجتماعی و فعال سیاسی، شهریورماه ۱۴۰۱ و در خلال اعتراضات خیرش ژینا بازداشت و پس از سه ماه به قید وثیقه از بند ۲۰۹ زندان اوین آزاد شد. او سپس در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب به ریاست قاضی افشاری به اتهام «اجتماع و تبانی به قصد اقدام علیه امنیت ملی» و «تبلیغ علیه نظام» به یک سال حبس تعزیری محکوم شد.

روز دهم خردادماه ۱۴۰۲، زهرا و خواهرش هدی با تماس تلفنی به دادسرای شهید مقدس احضار شدند. زهرا توحیدی مجدداً به اتهام تبلیغ علیه نظام به دلیل انتشار چند پست اینستاگرامی در زمان آزادی، متهم شد و با این که پیش تر اعلام شده بود که پرونده شان مشمول عفو شده، بدون اعلام قبلی بازداشت و همراه خواهرش برای اجرای حکم به زندان اوین فرستاده شد.

زهرا از اعضای پیشین حزب اتحاد ملت، و در گذشته از اعضای شورای دفاع از حق تحصیل بود. این شورا در سال ۱۳۸۶، برای دفاع و پیگیری وضعیت تحصیلی دانشجویان محروم از ادامه تحصیل به دلیل فعالیت سیاسی، شکل گرفته بود.

زهره صیادی

زهره صیادی، فعال حوزه آسیب‌های اجتماعی و حقوق کودکان بی‌شناسنامه، از خرداد ۱۴۰۲، به اتهام «پخش غذا میان شرکت‌کنندگان در اعتراضات سراسری آبان‌ماه ۹۸» برای تحمل یک سال حبس تعزیری در زندان اوین به سر می‌برد. زهره از سوی دادگاه ویژه روحانیت به یک سال زندان محکوم شده است، در حالی که به گفته نزدیکانش حتی یک فرد روحانی در خانواده و بستگانش وجود ندارد.

زهره در آذرماه ۱۳۹۸ در شهرک اندیشه تهران بازداشت و به زندان اوین منتقل شد. در دی‌ماه با تودیع وثیقه موقتا از زندان آزاد شد. او سپس در سال ۱۴۰۱ به یک سال زندان محکوم شد، در حالی که حتی به وکیلش اجازه دسترسی به پرونده‌اش داده نشد.

زهره صیادی به سرطان مبتلاست و طبق تجویز پزشک معالج باید تزریق‌های منظم انجام دهد و حتما تحت مراقبت‌های درمانی ویژه باشد. مرداد ماه سال جاری نرگس محمدی در نامه‌ای از زندان نسبت به وضعیت سلامتی صیادی هشدار داد و نوشت: «او صبور، مقاوم و با اراده است، اما شیمی‌درمانی اثر دردناکی بر او دارد و حتی پزشکان زندان معتقدند که تحمل این وضعیت ممکن نیست. هرگز نمی‌توانم از ضعف جسمش و دویدن درد در رگ‌هایش بعد از شیمی‌درمانی کلامی بگویم. زهره عزیز هر بار شدت دردناک است، انجام می‌دهد تا مبادا وقتی در بند و در کنار ماست، از دیدن موهای ریخته و تغییر چهره‌اش ناراحت شویم.»

”

او صبور، مقاوم و با اراده است، اما شیمی‌درمانی اثر دردناکی بر او دارد و حتی پزشکان زندان معتقدند که تحمل این وضعیت ممکن نیست. هرگز نمی‌توانم از ضعف جسمش و دویدن درد در رگ‌هایش بعد از شیمی‌درمانی کلامی بگویم. زهره عزیز هر بار شیمی‌درمانی را زیر کلاه یخی که به شدت دردناک است، انجام می‌دهد تا مبادا وقتی در بند و در کنار ماست، از دیدن موهای ریخته و تغییر چهره‌اش ناراحت شویم.

زهره صیادی، اهل سیستان و بلوچستان، سابقه سوادآموزی به زنان بلوچ و برگزاری کلاس در چادرهای موقت و تدریس به کودکان بلوچ بی‌شناسنامه را دارد. او براساس تجربیاتش از کار با کودکان، دو کتاب با روایتی از زندگی حاشیه‌نشینان و آسیب‌دیدگان اجتماعی بلوچ و پاکستانی منتشر کرده است.

زهره صیادی در کنار کودکان بی‌شناسنامه بلوچ

زینب هم‌رنگ سیدبگلو

زینب هم‌رنگ پیش از این نیز در دی ماه سال ۱۳۹۸ توسط نیروهای امنیتی بازداشت شده و به اتهام «اجتماع و تبانی به قصد برهم زدن امنیت کشور» به پنج سال حبس تعزیری و «تبلیغ علیه نظام» به یک سال حبس تعزیری محکوم شده بود. او در شهریور ۱۳۹۹ برای اجرای حکم به زندان اوین منتقل شده بود و در اواخر مهرماه ۱۴۰۱ به صورت زودهنگام از زندان آزاد شده بود.

زینب هم‌رنگ سیدبگلو، معلم بازنشسته و از فعالان صنفی معلمان، است که از اسفندماه ۱۴۰۱ به دلایل نامعلومی بازداشت شد و از آن زمان در زندان اوین به سر می‌برد. او در خردادماه ۱۴۰۲ توسط شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب، به اتهام اجتماع و تبانی به قصد برهم زدن امنیت کشور به تحمل ۵ سال حبس تعزیری محکوم شد.

سپیده قلیان

سپیده قلیان از فعالان حقوق صنفی است که تاکنون چندین بار دستگیر و زندانی شده است. او در اسفندماه ۱۴۰۱ با پایان حکم محکومیتش از زندان آزاد شد، بدون حجاب اجباری از در زندان بیرون آمد و بلافاصله علیه رهبر جمهوری اسلامی شعار داد. او چند ساعت بعد در حالی که در راه خانه بود، مجددا دستگیر و به اتهام توهین به رهبری به دو سال زندان محکوم شد و از آن زمان در زندان اوین به سر می‌برد.

پیش از این، سپیده در آبان سال ۱۳۹۷ در جریان اعتراضات کارگری خوزستان به همراه اسماعیل بخشی و شماری از کارگران شرکت کشت و صنعت نیشکر هفت تپه بازداشت، و یک ماه بعد به صورت موقت از زندان آزاد شد.

او پس از آزادی موقت درباره اتهامات جنسی به عنوان یکی از ابزار شکنجه بازجوها افشاگری کرد و نوشت که توسط ماموران مورد شکنجه قرار گرفته است. او یکی از کسانی بود که هویت یکی از خبرنگاران زن صداوسیما را فاش کرد که در پخش اعترافات اجباری از زندانیان سیاسی نقش دارد.

سپیده در دادگاه بدوی به تحمل ۱۹ سال زندان محکوم شد که این حکم در دادگاه تجدیدنظر به پنج سال زندان کاهش یافت. سپیده قلیان در دوران حبس به زندان‌های مختلفی تبعید شد، زنان اهواز، بوشهر، و اوین.

سپیده قلیان بارها درباره وضعیت زندان‌ها و خشونت‌های جنسی/جنسیتی علیه زنان زندانی جرایم اجتماعی و دیگر هم‌بندیان سیاسی خود نوشته و افشاگری کرده است. او در کتابی با عنوان «تیلایا، خون هورالعظیم را هورت می‌کشد» به روایت زندگی و رنج‌های زندانیان زن و مرد عرب در زندان شبیان اهواز پرداخته است.

سپیده کاشانی

سپیده کاشانی، فعال محیط‌زیست، ششمین سال حبس را در زندان اوین می‌گذراند. او در بهمن ۱۳۹۶ و در جریان بازداشت گروهی از فعالان محیط‌زیست توسط سازمان اطلاعات سپاه بازداشت شد. بازداشت موقت او حدود دو سال به طول انجامید و در بهمن ماه سال ۹۸ به اتهام همکاری با دولت متخاصم آمریکا به تحمل شش سال زندان محکوم شد.

هومن جوکار، همسر سپیده، از اعضای هیئت مؤسس مؤسسه مردم‌نهاد حیات وحش میراث پارسیان و رئیس پروژه بین‌المللی حفاظت از یوز ایرانی نیز در جریان همین پرونده دستگیر و به هشت سال زندان محکوم شد.

سپیده کاشانی در بهمن‌ماه ۱۴۰۱، برای نخستین بار جزئیاتی را از شکنجه‌ها و فشارهای وارده بر خود و دیگر فعالان محیط‌زیست دستگیرشده توسط اطلاعات سپاه منتشر کرد.

او در نامه‌ای که از زندان به بیرون ارسال کرد به جزئیاتی از جمله «اعدام نمایی» همسرش هومن جوکار، پخش «ویدیوی جسد کاووس سید امامی» و بازجویی در اتاق «تاریک» و «خونی» پرداخت.

سعیده شفیعی

او در مرداد ماه ۱۴۰۲، توسط شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به اتهام «تبلیغ علیه نظام» به ۸ ماه حبس تعزیری و به اتهام «اجتماع و تبانی علیه امنیت ملی کشور» به ۳ سال و ۷ ماه حبس تعزیری و همچنین به دو سال منع عضویت در گروه‌ها و دسته‌جات سیاسی و اجتماعی و دو سال منع خروج از کشور محکوم شد. دادگاه تجدیدنظر در اواخر شهریور با کاهش چند روز، همان حکم را تایید کرد.

سعیده شفیعی همچنین نویسنده رمان‌های «دخترپیچ» و «ایستگاه گورخوانو» است.

سعیده شفیعی، داستان‌نویس و روزنامه‌نگار حوزه اقتصادی، از روز ۲۸ آبان ۱۴۰۲ برای اجرای سه سال و هفت ماه حکم حبس به زندان اوین رفت.

سعیده، بهمن سال ۱۴۰۱ در جریان اعتراضات خیزش ژینا بازداشت و بعد از دوهفته با تودیع وثیقه به صورت موقت از زندان آزاد شد. اتهامات او راجع به مقالاتی است که در ماهنامه خط صلح درباره گسترش فقر و مدیریت یارانه‌های انرژی و منابع دولتی از سوی حکومت نوشته است.

سروناز احمدی

سروناز احمدی، فعال حقوق کودک، مددکار اجتماعی، مترجم و فعال حقوق زنان است که در جریان خیزش ژینا، در حالی که سه هفته از ازدواجش می‌گذشت، در روز پانزدهم آبان ۱۴۰۱ به همراه همسرش کامیار فکور، بازداشت و به سلول انفرادی در بند ۲۰۹ زندان اوین منتقل شد.

او یک ماه بعد به صورت موقت از زندان اوین آزاد شد. شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی صلواتی، سروناز را به اتهام «تبلیغ علیه نظام» و «اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرم بر ضد امنیت ملی» به ۶ سال حبس محکوم کرد که در شعبه ۳۶ دادگاه تجدید نظر به سه سال و شش ماه حبس کاهش پیدا کرد.

او روز هشتم اردیبهشت در آستانه روز معلم، در حالی که به همراه جمعی دیگر از فعالان مدنی برای دیدار به خانه محمد حبیبی، معلم زندانی و سخنگوی کانون صنفی فرهنگیان رفته بود، دوباره بازداشت شد و در نهایت برای اجرای حکم به بند زنان زندان اوین فرستاده شد. حکم او در حالی به اجرا درآمد که پیشتر پرونده او توسط دستگاه قضایی مشمول شرایط عفو اعلام شده بود.

سروناز احمدی همچنین مترجم کتاب «انقلاب در نقطه صفر: کار خانگی، بازتولید و مبارزه فمینیستی» از سیلویا فدریچی است. همسر او کامیار فکور، روزنامه‌نگار حوزه محیط زیست و فعال اجتماعی نیز هم‌اکنون در حال تحمل دوران محکومیتش در زندان است.

سها مرتضایی

سها مرتضایی، فعال مدنی و دانشجویی و دانشجوی محروم از تحصیل ساکن تهران است که از آبان ۱۴۰۱ به دلیل شرکت در اعتراضات سراسری آبان ۹۸ و تجمع اعتراضی نسبت به لایحه پوشش در دانشگاه تهران در زندان به سر می‌برد. او آبان ماه در مسیر رفتن به محل کارش، توسط ماموران وزارت اطلاعات بازداشت شد و به‌قدری مورد خشونت و ضرب‌وشتم قرار گرفت که پس از انتقال به زندان اوین او را جهت معاینه به بیمارستان شهدای تجریش بردند.

سها اولین بار در دی ماه ۱۳۹۳ توسط ماموران سازمان اطلاعات سپاه پاسداران بازداشت و چهل روز در زندان بود. او در سال ۹۶ در حالی که به عنوان دبیر شورای صنفی دانشگاه تهران پیگیر وضعیت دانشجویان بازداشت‌شده در اعتراضات دی ماه ۹۶ شده بود، مجدداً بازداشت شد. سها در تابستان ۱۳۹۷ در دادگاه انقلاب به شش سال حبس تعزیری محکوم شد که در دادگاه تجدید نظر به یک سال حبس کاهش یافت.

سها از اواخر مهرماه سال ۹۸ در اعتراض به ستاره‌دار شدن و محرومیت از تحصیل در مقطع دکترا، مقابل دانشگاه تهران دست به تحصن یک‌نفره زده بود. او در ۲۶ آبان ماه بازداشت و در دوم بهمن‌ماه به صورت موقت از زندان آزاد شد و پس از مدتی در شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی صلواتی به شش سال زندان محکوم شد که در دادگاه تجدیدنظر عیناً تایید شد.

فریبا کمال آبادی

فریبا کمال آبادی، یکی از مدیران پیشین جامعه بهایی، است که در مردادماه ۱۴۰۱ دستگیر و به سلول‌های انفرادی بند ۲۰۹ زندان اوین منتقل شد. او در آبان ۱۴۰۱ توسط دادگاه انقلاب به اتهام «اداره جمعیت تحت عنوان فرقه انحرافی ضاله، با هدف برهم زدن امنیت کشور» به ده سال زندان محکوم شد که این حکم در دادگاه تجدیدنظر عینا تایید شد.

فریبا در اردیبهشت سال ۱۳۸۷ در راستای پرونده‌سازی علیه مدیران جامعه بهایی دستگیر و در دادگاه بدوی به اتهام «تشکیل و اداره گروه به منظور اقدام علیه امنیت ملی» به ۲۰ سال زندان محکوم شد که این حکم سپس به ۱۰ سال کاهش پیدا کرد. فریبا حکم ده‌ساله‌اش را در زندان‌های اوین، گوهردشت، و قرچک گذراند و در سال ۹۷ از زندان آزاد شد.

بهایان در ایران یکی از اقلیت‌های مذهبی هستند که بیشترین سرکوب و تبعیض را در میان معتقدان به مذاهب گوناگون، تجربه کرده‌اند. آن‌ها نه تنها به دلیل فعالیت‌های مذهبی دستگیر و زندانی می‌شوند، بلکه از ورود به دانشگاه نیز در ایران محرومند، مغازه‌هایشان پلمپ و اموالشان مصادره می‌شود. در حال حاضر ده‌ها بهایی به جرم بهایی بودن در زندان‌های ایران در حال تحمل حبس هستند.

فائزه هاشمی

فائزه پس از آغاز اعتراضات قیام ژینا، در روز پنجم مهرماه ۱۴۰۱ دستگیر شد. او سه ماه بعد با اتهامات «فعالیت تبلیغی علیه نظام و توهین به مقدسات» به پنج سال زندان تعزیری محکوم شد که این حکم در دادگاه تجدیدنظر تایید شد.

فائزه هاشمی، پیش از این نیز دو بار به دلیل همراهی با معترضان در جریان اعتراضات جنبش سبز دستگیر شده، و در سال ۱۳۹۱، شش ماه را در زندان اوین به سر برده بود.

فائزه هاشمی، فعال سیاسی و مدیرمسئول سابق روزنامه زن، اولین روزنامه مربوط به زنان در جمهوری اسلامی، است. او همچنین دختر رئیس‌جمهور سابق و رئیس سابق مجمع تشخیص مصلحت نظام است. او همواره منتقد سیاستهای حکومت به خصوص در مورد زنان بوده و چندین بار با پرونده‌سازی نهادهای امنیتی مواجه شده است.

گلرخ ایرایی

گلرخ ایرایی، فعال حقوق بشر، در روز چهارم مهر ۱۴۰۱ در جریان خیزش زن، زندگی، آزادی توسط نیروهای امنیتی دستگیر شد. بازداشت او در حالی صورت گرفت که فقط پنج ماه از آزادی او از زندان می‌گذشت. گلرخ ایرایی در دادگاه با اتهام‌های اجتماع و تبانی به قصد برهم زدن امنیت کشور و تبلیغ علیه نظام به ۷ سال زندان محکوم شد که این حکم در تیرماه ۱۴۰۲ در دادگاه تجدیدنظر به پنج سال زندان کاهش یافت. گلرخ هم‌اکنون در حال گذراندن حکم محکومیت پنج ساله‌اش در زندان اوین است.

گلرخ که سابقه چندین بار بازداشت و محکومیت را به دلیل فعالیت‌های مدنی دارد، اولین بار در شهریور سال ۱۳۹۳ دستگیر شد و با اتهامات توهین به مقدسات و تبلیغ علیه نظام به شش سال زندان محکوم شد که در نهایت مجبور به تحمل دو سال و نیم زندان شد و در فروردین ۹۸ از زندان آزاد شد. ایرایی چند ماه پس از آزادی از زندان، در آبان ۱۳۹۸ به دلیل پرونده‌هایی که در زمان زندانی بودن علیه‌اش گشوده شده بود، مجدداً دستگیر و با اتهامات تبلیغ علیه نظام، توهین به بنیان‌گذار جمهوری اسلامی، توهین به رهبری و اخلال در نظم زندان، به ۲۵ ماه زندان محکوم شد که در اردیبهشت ۱۴۰۱ پس از گذراندن دوران محکومیتش از زندان آزاد شده بود.

مهوش شهریاری ثابت

مهوش شهریاری ثابت، یکی از هفت مدیر پیشین جامعه بهایی است، که او نیز به همراه فریبا کمال‌آبادی در مرداد ماه ۱۴۰۱ مجدداً دستگیر شد. مهوش شهریاری از سوی دادگاه انقلاب به اتهام «اداره جمعیت تحت عنوان فرقه انحرافی ضاله، با هدف برهم زدن امنیت کشور» به ده سال زندان محکوم شد که این حکم در دادگاه تجدیدنظر عیناً تایید شد.

او یکی از مدیران سابق جمع یاران ایران بود که امور مذهبی جامعه بهایی در ایران را مدیریت می‌کرد. او در اواخر اسفند سال ۱۳۸۶ بازداشت و سپس همه اعضای جمع یاران ایران در اردیبهشت سال ۱۳۸۷ بازداشت و این جمع هفت نفره منحل شد.

ما بهائیان برای داشتن یک زندگی معمولی در کشور آبا و اجدادی‌مان ۴۵ سال است که مدام رد صلاحیت می‌شویم.

مهوش ثابت که شاعر و برنده جایزه نویسنده دلیر انجمن بین‌المللی قلم است، چندی پیش با ارسال نامه‌ای به خارج از زندان از ظلم و ستم چهل و پنج ساله حکومت ایران بر جامعه بهایی و محروم شدن آنان از حقوق شهروندی نوشت. او در بخشی از نامه‌اش می‌نویسد: «ما بهائیان برای داشتن یک زندگی معمولی در کشور آبا و اجدادی‌مان ۴۵ سال است که مدام رد صلاحیت می‌شویم.»

ناهید تقوی

او پنج ماه بعد به بند زنان زندان اوین منتقل، و در نهایت در مرداد ۱۴۰۰ در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی ایمان افشاری محاکمه شد.

جامعه بین‌المللی حقوق بشر در آلمان، دلیل بازداشت خانم تقوی را «فعالیت دیرینه او در زمینه دفاع از حقوق بشر در ایران به خصوص حقوق زنان و دفاع از آزادی بیان» عنوان کرده بود.

ناهید تقوی، معمار بازنشسته و شهروند ۶۸ ساله ایرانی-آلمانی از مهرماه سال ۱۳۹۹ در زندان اوین به سر می‌برد. او به اتهام «مشارکت در اداره گروه غیرقانونی» و «فعالیت تبلیغی علیه نظام» به ۱۰ سال و ۸ ماه حبس تعزیری محکوم شده است.

ناهید در مهرماه ۱۳۹۹ در منزل خود در تهران بازداشت و به یکی از سلول‌های انفرادی اطلاعات سپاه موسوم به بند دو الف زندان اوین منتقل شد.

نسرین جوادی

نسرین جوادی، عضو هیات موسس شورای کارگری بازنشستگان تامین اجتماعی (بستا) و از اعضای اتحادیه آزاد کارگران ایران است که از تیرماه ۱۴۰۱ برای گذراندن حکم پنج سال حبس تعزیری در زندان اوین به سر می برد.

نسرین، ۶۴ ساله، کارگر سابق شرکت پخش تجهیزات پزشکی، است که در تجمع اعتراضی روز جهانی کارگر، یازدهم اردیبهشت ۹۸، در مقابل ساختمان مجلس شورای اسلامی بازداشت و ماه بعد با تودیع وثیقه به صورت موقت از زندان قرچک آزاد شد.

این فعال کارگری در مراحل بعدی دادرسی از سوی شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب برای اتهام‌های انتسابی شامل «اجتماع و تبانی جهت اقدام علیه امنیت کشور»، «اخلال در نظم و آسایش عمومی» و «تبلیغ علیه نظام» در مجموع به هفت سال زندان و ۷۴ ضربه شلاق محکوم شد که طبق ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی، ۵ سال حبس تعزیری به عنوان مجازات اشد قابل اجراست.

از مصادیق اتهامی نسرین جوادی «حضور در تجمعات کارگران و بازنشستگان برای دفاع از مطالبات صنفی» بوده است و همچنین در دست گرفتن پلاکاردی که روی آن نوشته شده بود: «یک درصد تامین، ۹۹ درصد گرسنه.»

نرگس محمدی

نرگس محمدی از فعالان شناخته شده حقوق بشر در ایران است که تاکنون بارها دستگیر و زندانی شده است. او هربار پس از آزادی با ادامه فعالیت‌های حقوق بشری خود، با موارد اتهامی جدید مواجه شده است. نرگس در حال تحمل ۱۰ سال و ۹ ماه زندان تعزیری است که در مجموع در پرونده‌های مختلف برایش صادر شده است. او همچنین به ۱۵۴ ضربه شلاق تعزیری نیز محکوم شده است.

نرگس از آبان‌ماه ۱۴۰۰ که در جریان برگزاری مراسم یادبود دومین سالگرد ابراهیم کتابدار، از جان‌باختگان اعتراضات آبان ۹۸ توسط نیروهای امنیتی در کرج بازداشت شده بود، در زندان به سر می‌برد. او مدتی پس از دستگیری، توسط شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به هشت سال حبس تعزیری، هفتاد و چهار ضربه شلاق، دو سال تبعید و سایر محرومیت‌های اجتماعی محکوم شد. او مجدداً در مهرماه ۱۴۰۱ بابت پرونده دیگری که در دوران حبس علیه وی گشوده شده بود، توسط شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به یک سال و سه ماه حبس تعزیری به همراه سایر مجازات‌های تکمیلی محکوم شده است.

پیش از این، نرگس محمدی در مهر سال ۹۹، پس از تحمل حدود پنج سال و نیم حبس از زندان زنجان آزاد شده بود اما به دلیل ممنوع‌الخروج بودن نتوانست با فرزندانش که به دلیل زندانی شدن او از کشور خارج شده بودند تا با پدرشان در فرانسه زندگی کنند، دیدار کند.

تلاش برای لغو حبس انفرادی از موثرترین فعالیت‌های نرگس محمدی بوده است. او با شعار «سلول انفرادی شکنجه است» کارزاری علیه حبس فعالان مدنی در سلول‌های انفرادی به راه انداخت و درباره عواقب سیاسی و روانی این شیوه مجازات بر جامعه مدنی ایران افشاگری کرد.

نرگس که سخنگوی کانون مدافعان حقوق بشر ایران بود، به تازگی برنده جایزه صلح نوبل سال ۲۰۲۳ شده است.

نیلوفر حامدی

نیلوفر حامدی، فعال حقوق زنان و خبرنگار شناخته شده روزنامه شرق، پس از تهیه گزارش درباره وضعیت ژینا در بیمارستان کسری و انتشار عکسی از لحظه سوگواری خانواده ژینا پس از دریافت خبر مرگ او در ۳۱ شهریور ۱۴۰۱ بازداشت شد.

”

به عملکردم به عنوان روزنامه‌نگار افتخار می‌کنم.

نیلوفر نیز همانند الهه محمدی، به مدت یک سال و یک‌ماه در روندی غیرقانونی در بازداشت موقت بود، و بخشی از این دوره را در زندان قرچک و بخشی را در زندان اوین گذراند. نیلوفر سرانجام در تاریخ ۳۰ مهر به اتهام «همکاری با دولت متخاصم آمریکا به تحمل ۷ سال حبس، اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرم بر ضد امنیت کشور ۵ سال حبس و به اتهام فعالیت تبلیغی علیه نظام جمهوری اسلامی ایران به تحمل یک سال حبس» محکوم کرد. در صورت تایید این حکم در دادگاه تجدیدنظر، نیلوفر باید هفت سال از عمرش را در زندان بگذراند.

نیلوفر حامدی که از خبرنگاران شناخته شده و فمینیست عرصه مطبوعات ایران است و گزارش‌های متعددی را با تمرکز بر مسائل حوزه زنان نوشته است، در دادگاه گفته بود که به عملکردش به عنوان روزنامه‌نگار افتخار می‌کند.

نسیم سلطان بیگی

نسیم سلطان بیگی، خبرنگار و فعال دانشجویی سابق دانشگاه علامه طباطبایی، روز سی‌ام آبان ۱۴۰۲ برای گذراندن سه سال و هفت ماه حبس تعزیری به زندان اوین رفت. او در جریان خیزش ژینا، هنگام خروج از کشور در دی‌ماه ۱۴۰۱، بازداشت، و پس از یک ماه حبس انفرادی به صورت موقت آزاد شد.

میان ما و شما دریایی خون فاصله است، من از شما بیزارم،
زنده باد زن، زندگی، آزادی.

نسیم نیز همانند سعیده شفیعی در تیر ماه ۱۴۰۲، در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به اتهام «تبلیغ علیه نظام» به ۸ ماه حبس تعزیری و به اتهام «اجتماع و تبانی علیه امنیت ملی کشور» به ۳ سال و ۷ ماه حبس تعزیری و همچنین به دو سال منع عضویت در گروه‌ها و دسته‌جات سیاسی و اجتماعی و دو سال منع خروج از کشور محکوم شد. دادگاه تجدیدنظر در اواخر شهریور با کاهش چند روز، همان حکم را تایید کرد. نسیم در واکنش به تایید حکمش نوشت: «میان ما و شما دریایی خون فاصله است، من از شما بیزارم، زنده باد زن، زندگی، آزادی».

نسیم سلطان بیگی پیش‌تر نیز دو بار بازداشت را تجربه کرده است. بار اول به دلیل شرکت در تجمع اعتراضی زنان برای تغییر قوانین تبعیض‌آمیز در ۲۲ خرداد ۱۳۸۵، و بار دوم در آذرماه ۱۳۸۶ در جریان دستگیری گسترده دانشجویان طیف چپ. نسیم در مهرماه ۱۳۹۱ برای اجرای حکم شش سال حبس به زندان رفت، ولی پس از گذشت شش ماه، حکم آزادی خود را دریافت کرد.

نیلوفر بیانی

نیلوفر بیانی، فعال محیط زیست، از زمان دستگیری در بهمن سال ۹۶ در زندان اوین به سر می‌برد. نیلوفر که به همراه سپیده کاشانی و چند نفر دیگر از فعالان زیست‌محیطی بازداشت شده بود، پس از دو سال بازداشت موقت، به اتهام همکاری با دولت متخاصم آمریکا به ۱۰ سال زندان محکوم شد.

نیلوفر از سال ۱۳۹۱ تا اردیبهشت ۱۳۹۶ به عنوان مشاور در پروژه بین‌المللی «کاهش مخاطرات پس از بحران بر اساس رویکرد اکوسیستمی» در برنامه محیط زیست سازمان ملل متحد در ژنو مشغول به کار بود. او در تابستان ۱۳۹۶ به ایران بازگشت و به عنوان مدیر برنامه‌ریزی، همکاری خود را با مؤسسه میراث حیات وحش پارسیان آغاز کرد، و شش ماه بعد از سوی سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی دستگیر شد.

نیلوفر بیانی در جلسه دادگاهش از شکنجه‌های جسمی و جنسی علیه خود پرده برداشت. او سپس با نوشتن نامه‌ای سرگشاده افشا کرد که بازجویان در طی دوران بازداشت، بارها او را مورد آزار و اذیت، اهانت‌های جنسی، و ضرب‌وشتم قرار داده‌اند تا علیه خود و همکارانش اعتراف کند.

ویدا ربانی

ویدا ربانی، روزنامه‌نگار و فعال سیاسی، که سابقه چهار بار بازداشت را در پرونده دارد، از مهرماه ۱۴۰۱ در زندان اوین در حال گذراندن محکومیت سال حبس تعزیری است. او در آذر سال ۱۳۹۹ بازداشت و بعد از آزادی موقت در دادگاه به اتهام «توهین به مقدسات» به سه سال حبس تعزیری و دو سال حبس تعلیقی محکوم شد. انتشار شعری از یک شاعر اهل افغانستان که در آن «بوسه را به نماز تشبیه می‌کند» به عنوان مصداق اتهام انتسابی به او اعلام شده است.

ویدا همچنین در دوم مهرماه ۱۴۰۱ پس از شروع خیزش ژینا در تهران مجدداً بازداشت و چند هفته را در بند ۲۰۹ زندان اوین به سر برد.

او سپس به زندان قرچک و پس از آن به بند سیاسی زنان زندان اوین منتقل شد. ویدا ربانی توسط شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب تهران به ریاست قاضی ایمان افشاری به اتهامات «اجتماع و تبانی علیه امنیت کشور و فعالیت تبلیغی علیه نظام» به هفت سال و سه‌ماه حبس تعزیری محکوم شد که این حکم در جریان عفوهای گسترده دستگاه قضایی در بهمن ماه ۱۴۰۱ مورد بخشودگی قرار گرفت، اما برای اجرای حکم سه سال حبس تعزیری در زندان ماند.

ویدا ربانی مدت‌هاست که از سردردهای مداوم رنج می‌برد و به فقدان رسیدگی پزشکی مناسب و به‌موقع در زندان، اعتراض می‌کند. خبرگزاری قوه قضاییه در پاسخ به اعتراض ویدا و ابراز نگرانی‌های نزدیکان او، در اطلاعیه‌ای اعلام کرد که او داروهای اعصاب و روان مصرف می‌کند. در واکنش به این اطلاعیه خلاف قانون و غیراخلاقی، ویدا جوابیه‌ای قاطعانه منتشر و آنچه را که بر زنان زندانی و سلامت روان آن‌ها می‌گذرد، افشا کرد. او از شکنجه‌های روانی مستمر به‌دنبال چهار نوبت بازداشت و دوماه حبس انفرادی نوشت که علت آسیب‌های وارد شده و تجویز قرص بوده است: «من شرمی ندارم که بگویم روان من آسیب دیده، این شرم‌آور نیست. آن دم‌ودستگاهی که برنامه‌ریزی شده تا این آسیب‌ها را به مخالفانش وارد کند باید شرم کند.»

هدی توحیدی

هدی توحیدی، پژوهشگر اجتماعی و فعال سیاسی، شهریورماه ۱۴۰۱ و در خلال اعتراضات خیرش ژینا بازداشت و پس از سه‌ماه به قید وثیقه از بند ۲۰۹ زندان اوین آزاد شد. او سپس در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب به ریاست قاضی افشاری به اتهام «اجتماع و تبانی به قصد اقدام علیه امنیت ملی» و «تبلیغ علیه نظام» به یک سال حبس تعزیری محکوم شد. روز دهم خردادماه ۱۴۰۲، هدی و خواهرش زهرا با تماس تلفنی به دادرسی شهید مقدس احضار شدند.

او هم با این‌که مشمول عفو شده بود، بدون اعلام قبلی بازداشت و برای اجرای حکم به زندان اوین فرستاده شد.

هدی از اعضای پیشین حزب اتحاد ملت است که پیش از این در جریان اعتراضات موسوم به جنبش سبز در سال ۱۳۸۸ بازداشت و مدتی در بازداشتگاه امنیتی ۲۰۹ زندانی بود.

فمنا از زنان مدافع حقوق بشر، گروه‌ها و سازمان‌هایشان، و از جنبش‌های فمینیستی در منطقه منا و کشورهای آسیایی حمایت می‌کند.

تمرکز فمنا بر کشورهای است که فضای فعالیت جامعه مدنی در حال کوچک و یا بسته شدن است، و همچنین در کشورهای که تحت تأثیر جنگ و افراط‌گرایی قرار دارند.

<https://femena.net/>

Info@femena.net

FemenaNet

FemenaNet

FemenaNet

